

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/213991,O-Wolna-i-Niepodlegla-druga-czesc-debaty-historycznej.html>
26.02.2026, 20:03

[Następny](#)

[Powrót](#)

O Wolną i Niepodległą! – druga część debaty historycznej

25 lutego w Muzeum Niepodległości w Warszawie odbyła się druga część debaty historycznej pt. „O Wolną i Niepodległą!”.

25.02.2025

[II Rzeczpospolita \(II RP\) Józef Piłsudski Roman Dmowski](#)

Wydarzenie wpisuje się w kalendarz spotkań towarzyszących przygotowanej przez Archiwum IPN wystawie *Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro*.

Przybyłych na spotkanie gości, w imieniu dyrektora Muzeum Niepodległości w Warszawie, dr. Tadeusza Skoczka, powitał p. Lech Marchlewski, kierownik Działu Edukacji. Następnie głos zabrał Bartłomiej Klusek, zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości, który przypomniał o misji muzeum i działalności jego placówek.

Dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk, zapraszając do wysłuchania debaty, podkreśliła dobrą współpracę z muzeum i nawiązała do pierwszej części dyskusji, która odbyła się 14 listopada ubiegłego roku.

W debacie o odmiennych wizjach II Rzeczypospolitej, prezentowanych przez ojców niepodległości, Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego, udział wzięli wybitni historycy: prof. dr hab. Janusz Odziemkowski i prof. dr hab. Jan Żaryn.

Kontynuując podjęte w trakcie [pierwszej części rozmowy](#) rozważania o różnych koncepcjach dróg do odzyskania niepodległości, historycy skupili się na programach budowy odrodzonej Polski prezentowanych przez Piłsudskiego i Dmowskiego po 1918 r., koncepcjach kształtowania granic Niepodległej i działalności na arenie międzynarodowej.

Rozmowę poprowadził Jan Ruman (Wydawnictwo IPN).

Przed spotkaniem goście mieli możliwość obejrzenia wystawy *Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro* w towarzystwie kuratorek: dyrektor Archiwum IPN Marzeny Kruk i Agnieszki Sodel (AIPN).

Zapis dyskusji można obejrzeć na kanale IPNtv, na kanale dostępna jest także [relacja z pierwszej części debaty z 14 listopada 2024 r.](#)

* * *

Wystawa *Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro* przygotowana została przez Archiwum IPN w oparciu o kolekcję pamiątek rodzinnych i dokumentów, przekazaną do Archiwum IPN w 2023 r., w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci, przez Bartłomieja Stanisława Moszoro, konsula honorowego RP w Rosario w Argentynie.

Na kanwie losów głównych bohaterów wystawy: Kazimierza Moszoro – absolwenta Politechniki Lwowskiej, działacza Młodzieży Wszechpolskiej, żołnierza Wojska Polskiego, w tym Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, i jego żony Ludmiły z Dąbrowskich – harcerki, studentki Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, więźniarki KL Auschwitz i KL Ravensbrück, których los rzucił do Rosario w Argentynie, ekspozycja przypomina o trudnych losach i wyborach Polaków w czasie i po II wojnie światowej.

Ekspozycja składa się z plansz tematycznych prezentujących losy bohaterów: Ludmiły i Kazimierza Moszoro oraz ich dzieci, a także sylwetki osób związanych z rodziną Moszoro. Można na niej zobaczyć również cenne artefakty – osobiste pamiątki Kazimierza i Ludmiły. Uzupełnieniem ekspozycji są nieprezentowane dotychczas amatorskie filmy nakręcone przez Eugeniusza Siedleckiego, wieloletniego przyjaciela rodziny Moszoro, żołnierza 1. Dywizji Pancерnej gen. Stanisława Maczka.

[Uroczysty wernisaż wystawy odbył się 4 września 2024 r.](#) Ekspozycję będzie można oglądać w Muzeum Niepodległości w Warszawie do końca marca 2025 r.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

II Rzeczpospolita, Józef Piłsudski, Roman Dmowski

Dyskusja